



เศรษฐศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีที่ 20 ฉบับที่ 12 ธันวาคม 2549

ISSN 0857-5924

เจ้าของ โครงการเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กทม. 10200 โทร. 0-2613-2422

บรรณาธิการ ภราดร ปรีดาคักดี

ผู้จัดการ วรธนะ เวชพราหมณ์

พิมพ์ที่ หจก.สามลดา โทร. 0-2895-1500

สมาชิก บริจาค ปีละ 60 บาท (12 ฉบับ) ส่งจ่าย "โครงการเศรษฐศาสตร์" คณะเศรษฐศาสตร์ ปณ. หน้าพระลาน 10202

แจกฟรี เฉพาะห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศ

ภายในเล่ม

- ❖ **บทความ**
จอห์น เคนเน็ธ กัลเบส :
สุภาพบุรุษนักเศรษฐศาสตร์ชายขอบผู้ยิ่งใหญ่
- ❖ **นักเศรษฐศาสตร์ที่ควรรู้จัก**
ลีออน วอลราส (Leon Walras)
- ❖ **ศัพท์เศรษฐศาสตร์**
 - general equilibrium
 - partial equilibrium
- ❖ **แนะนำหนังสือเศรษฐศาสตร์**
สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

Uรรณาธิการแถลง

แม้ว่าผู้ที่ศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ จะมีเป้าหมายในการศึกษาเพื่อสิ่งใดก็ตามที่ แต่สำหรับวิชาเศรษฐศาสตร์โดยเนื้อแท้หรือตัวตนของมันเองแล้ว เป็นวิชาที่ถูกสร้างขึ้นโดยมีเป้าหมายที่การเพิ่มพูนสวัสดิการสังคม หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่ง ก็เพื่อประโยชน์สุขของคนทั้งหลายนั่นเอง วิชาเศรษฐศาสตร์จึงมีความหมายและมีความสำคัญไม่น้อยสำหรับการเกิดและการดำรงอยู่ของมวลมนุษยชาติ และไม่น่าแปลกใจว่าปัจจุบันนี้ การเรียนการสอนในระดับและ/หรือสาขาวิชาต่างๆ มักจะกำหนดให้วิชาเศรษฐศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของวิชาในหลักสูตรนั้นๆ ด้วยเสมอ จดหมายข่าวหรือวารสาร "เศรษฐศาสตร์" ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของคณะเศรษฐศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็มีเป้าหมายไม่ต่างกับกับวิชาเศรษฐศาสตร์ เราพยายามให้ผู้อ่านค่อยๆ เรียนรู้ว่า เศรษฐศาสตร์คืออะไร ก่อกำเนิดและมีพัฒนาการมาอย่างไร การคิดแบบเศรษฐศาสตร์นั้นเขาคิดกันอย่างไร เครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์จะนำไปสู่เป้าหมายได้อย่างไร เป็นอาทิ เราพยายามขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ให้แผ่วงกว้างออกไป ด้วยการนำเสนอผ่านข้อเขียนต่างๆ ทั้งในส่วนของ บทบรรณาธิการ บทความ เรื่องราวชีวิตและความคิดของนักเศรษฐศาสตร์ รวมทั้งศัพท์เศรษฐศาสตร์ และบัดนี้ "เศรษฐศาสตร์" ได้ทำหน้าที่นี้มาเป็นเวลาสี่สิบปีบริบูรณ์แล้ว...

จอห์น เคนเน็ธ กัลเบรธ

สุภาพบุรุษนักเศรษฐศาสตร์ชายขอบผู้ยิ่งใหญ่

โดย สฤณี อาชวานันทกุล

Economics is extremely useful as a form of employment for economists.

(เศรษฐศาสตร์มีประโยชน์มากในฐานะที่ช่วยให้นักเศรษฐศาสตร์มีงานทำ)

ในแวดวงวิชาการด้านต่างๆ เราอาจแบ่งนักคิดทั้งหมดออกเป็นสองประเภทกว้างๆ ประเภทแรก คือ "นักวิชาการอาชีพ" ผู้มุ่งวิจัยและผลิตทฤษฎีใหม่ๆ หรือนงานวิชาการที่ซับซ้อน ใช้ศัพท์แสงที่เข้าใจเฉพาะในหมู่นักวิชาการด้วยกัน ประเภทที่สอง คือ "ปัญญาชนสาธารณะ" นักวิชาการที่มุ่งสื่อสารความคิดของตัวเองต่อสาธารณชนในวงกว้างมากกว่าผลิตงานด้านวิชาการ ปัญญาชนสาธารณะอาจไม่เคยคิดค้นทฤษฎีอะไรใหม่ๆ อาจไม่เคยได้รับรางวัลโนเบล แต่พวกเขาให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม จากจุดยืนที่ยึดมั่นในประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

นักวิชาการส่วนใหญ่ในโลกเป็นนักคิดประเภทแรก มีน้อยคนที่เป็นปัญญาชนสาธารณะ และเพียงหยิบมือเดียวเท่านั้นที่เป็นอัจฉริยะที่เข้าข่ายทั้งสองประเภท เช่น จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษผู้ยิ่งใหญ่ ที่เชื่อว่ารัฐบาลต้องปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนด้วยการแทรกแซงระบบตลาดอย่างแข็งขัน

หากจะมีการจัดลำดับ "ปัญญาชนสาธารณะ" ในบรรดานักเศรษฐศาสตร์ทั่วโลก ตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ชื่อของ จอห์น เคนเน็ธ กัลเบรธ (John Kenneth Galbraith) ต้องติดอันดับต้นๆ อย่างไม่ต้องสงสัยกัลเบรธเป็นหนึ่งในนักเศรษฐศาสตร์ไม่กี่คน ที่มีทั้งคุณธรรม ไหวพริบปฏิภาณ และเขียนเก่งจนถึงขนาดที่สามารถสื่อถึง "หัวใจ" ของคนอ่านได้ลึกกว่า "สมอง"

ในช่วงยี่สิบปีนับจากหลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๐ กัลเบรธเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่โด่งดังที่สุดในโลก แต่เขาคงไม่มีวันได้รับการยอมรับนับถือจากนักเศรษฐศาสตร์ด้วยกันว่าเป็นนักเศรษฐศาสตร์ผู้เก่งฉกาจ ทั้งนี้เพราะกัลเบรธไม่

เคยคิดค้นทฤษฎีใหม่ เขาเป็นเพียงปัญญาชนสาธารณะผู้เปี่ยมคุณธรรมและไหวพริบอันแหลมคม ที่บังเอิญเลือกเศรษฐศาสตร์เป็นอาชีพ กัลเบรธเป็น "นักเศรษฐศาสตร์การเมือง" หรือ "นักเศรษฐศาสตร์สถาบัน" ยุคบุกเบิก ที่ไม่สนใจจะปรับปรุงทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ดั้งเดิม หากสนใจวิเคราะห์ว่า โครงสร้างอำนาจต่างๆ ในสังคม มีผลต่อพฤติกรรมทางเศรษฐศาสตร์ของมนุษย์อย่างไรบ้าง ความสนใจของกัลเบรธอาจทำให้เขาเหมาะกับนิยาม "นักสังคมศาสตร์เชิงเศรษฐศาสตร์" (economic sociologist) มากกว่าอย่างอื่น

กัลเบรธเชื่อว่า การแยกมิติด้านการเมืองออกจากการวิเคราะห์ทำให้ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ให้ภาพที่ไม่สะท้อนโลกแห่งความเป็นจริง ช่วยปิดบังไม่ให้ระบบอำนาจดั้งเดิมถูกสืบสวน และปิดกั้นผลประโยชน์จากการร่วมมือกันของผู้เล่นฝ่ายต่างๆ ในสังคม ยิ่งเศรษฐศาสตร์กลายเป็นคณิตศาสตร์มากเท่าไร มันก็ยิ่งจะสนองผลประโยชน์ของผู้กุมอำนาจมากขึ้นเท่านั้น

ความเชื่อมั่นข้อนี้ทำให้กัลเบรธต่อต้านการแปลงเศรษฐศาสตร์ให้เป็นวิชาวิทยาศาสตร์ที่ตั้งอยู่บนตัวเลข สมการ และโมเดล ตลอดจนการที่กัลเบรธเน้นปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากตัวเลข เช่น การเมือง โครงสร้างอำนาจ และธรรมชาติของมนุษย์ ส่งผลให้นักเศรษฐศาสตร์รุ่นเดียวกันหลายคนมองว่างานของเขาไม่มีประโยชน์เพราะขาดหลักฐานสนับสนุน ในขณะที่คนอื่นทำ โดยเฉพาะคนนอกที่ไม่ใช่นักเศรษฐศาสตร์ กลับยกย่องวิสัยทัศน์ มนุษยธรรม และความสามารถของกัลเบรธในการคิดแบบบูรณาการ ซึ่งล้ำเส้นพรมแดนของวิชาการหลายสาขา

ความมั่นคงไม่หวั่นไหวของกัลเบรธ ผู้ยืนอยู่เคียงข้างผู้ยากไร้และบริการสาธารณะ (public goods) ตลอดชีวิตที่ยาวนานกว่า

๔๗ ปีของเขา และความสามารถในการตีแผ่โครงสร้างอันบิดเบือนของเศรษฐกิจอเมริกา ที่ถูกรอบงำโดยบริษัทยักษ์ใหญ่ไม่กี่ราย ด้วยถ้อยคำบาดลึก ตรงไปตรงมาและคมคาย ผ่านหนังสือกว่า ๓๐ เล่ม และบทความกว่า ๑,๐๐๐ ชิ้น ทำให้กัลเบรธเป็นหนึ่งในนักเศรษฐศาสตร์ผู้โด่งดังที่สุดในประวัติศาสตร์ แม้ว่าเขาจะไม่เคยเห็นด้วยกับสำนักลัทธิเสรีนิยมใหม่ ซึ่งกลายเป็นเศรษฐศาสตร์กระแสหลักหลัง พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นต้นมา ที่เชื่อว่ารัฐควรปล่อยระบบตลาดให้ดูแลตัวของมันเอง และเชื่อว่าประโยชน์ของความเจริญทางเศรษฐกิจจะค่อยๆ "ซึม" ลงมาถึงผู้ยากไร้เองโดยอัตโนมัติ กัลเบรธดูแคลนความเชื่อนี้ในคำคมของเขาประโยคหนึ่งที่ว่า :

"If you feed enough oats to the horse, some will pass through to feed the sparrows."

(ถ้าคุณป้อนข้าวโอ๊ตให้ม้าในปริมาณที่มากพอ ในที่สุดมันก็จะถ่ายข้าวส่วนหนึ่งออกมาป้อนฝูงนกกระจอก)

ความสามารถในการใช้ภาษาชนิดหาตัวจับยากของกัลเบรธส่งผลให้หนังสือหลายเล่มของเขาติดอันดับขายดีติดต่อกันหลายปี และมีอิทธิพลมากมายต่อนักเศรษฐศาสตร์และประชาชนทั่วไปผู้รักความยุติธรรม อาทิเช่น "วิกฤติเศรษฐกิจ" (*The Great Crash*) บทวิเคราะห์สาเหตุของวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. ๒๕๓๒ ในอเมริกา, "สังคมมั่งคั่ง" (*The Affluent Society*) หนังสืออันยอดเยี่ยมที่ชี้ให้เห็นว่า เศรษฐกิจที่นำโดยการบริโภคของอเมริกานั้น ให้ความสำคัญต่อความต้องการของปัจเจกชนมากเกินไปจนละเลยเงินทุนที่จะช่วยปรับปรุงบริการสาธารณะต่างๆ, "รัฐอุตสาหกรรมใหม่" (*The New Industrial State*) บทวิเคราะห์อำนาจอันล้นเหลือของบริษัทต่างๆ ที่เขียนดีแต่ล้าสมัยไปแล้ว, และ "เศรษฐศาสตร์และเป้าหมายสาธารณะ" (*Economics and the Public Purpose*) หนังสือที่กัลเบรธนำเสนอเหตุผลว่า เหตุใดรัฐควรเพิ่มบทบาทของตนในการเป็นผู้ออกกฎและควบคุมระบบตลาด

นอกจากหนังสือเศรษฐศาสตร์สำหรับคนทั่วไป กัลเบรธยังประพันธ์นวนิยายขายดีสองเล่มชื่อ "ชัยชนะ" (*The Triumph*) และ "อาจารย์ประจำคนหนึ่ง" (*A Tenured Professor*) และเขียนบทความมากมายที่ไม่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ แต่สะท้อนความสนใจอันกว้างขวางของเขา เช่น ศิลปะอินเดีย การออกแบบเมืองสมัยใหม่ สิทธิมนุษยชน และนโยบายต่างประเทศของอเมริกา

ในฐานะสมาชิกพรรคเดโมแครต กัลเบรธมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเข้มข้นไม่น้อยไปกว่าบทบาทของเขาในฐานะปัญญาชน เขาทำงานให้กับประธานาธิบดี แฟรงคลิน ดี. รูสเวลท์ (Franklin D.

Roosevelt) โดยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้จัดการในหน่วยงานหนึ่งของรัฐชื่อ สำนักบริหารราคา (Office of Price Administration) และในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ก็ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการแผนกสำรวจยุทธศาสตร์การทิ้งระเบิด (U.S. Strategic Bombing Survey) ซึ่งทำหน้าที่ประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการทิ้งระเบิดถล่มประเทศเยอรมันของฝ่ายพันธมิตร ใน พ.ศ. ๒๔๘๙ กัลเบรธได้รับเหรียญตราแห่งเสรีภาพ (Medal of Freedom) เหรียญตราสูงสุดที่รัฐบาลอเมริกาให้กับพลเรือน จากประธานาธิบดีทรูแมน เป็นรางวัลตอบแทนบทบาทการช่วยชาติของเขาระหว่างสงคราม

หลังสงครามโลกสงบลง กัลเบรธกลับไปเป็นอาจารย์เศรษฐศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และต่อมาก็ได้รับแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจของศิษย์รักของเขาผู้หนึ่ง นั่นคือ จอห์น เอฟ. เคนเนดี (John F. Kennedy) ช่วงที่เขาหาเสียง ต่อมาหลังจากเคนเนดีชนะเลือกตั้งประธานาธิบดี เขาแต่งตั้งให้กัลเบรธเป็นเอกอัครราชทูตสหรัฐฯ ประจำประเทศอินเดีย ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๔ ถึง ๒๕๐๖ กัลเบรธได้รับเหรียญตราแห่งเสรีภาพเหรียญที่สองใน พ.ศ. ๒๕๔๓ จากประธานาธิบดี บิล คลินตัน (Bill Clinton)

"It is a far, far better thing to have a firm anchor in nonsense than to put out on the troubled sea of thought." (การทำความเข้าใจในเรื่องไร้สาระอย่างถ่องแท้ นั้น ยิ่งไปกว่าการเดาสุ่มในทะเลแห่งความคิดอันบ้าคลั่ง)

หนึ่งในผู้ได้รับแรงบันดาลใจจากเคนเนดี กัลเบรธเป็นหนึ่งใน "นักเศรษฐศาสตร์ชายขอบ" ผู้ต่อต้านลัทธิทุนนิยมเสรีสุดขีด (laissez-faire economics) จวบจนวาระสุดท้ายของชีวิต และต่อต้านวิถีคิดของเพื่อนร่วมสำนักของเขาอีกหลายคน

ก่อนที่เราจะเข้าใจว่ากัลเบรธแตกต่างจากนักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่อย่างไร จำเป็นที่เราจะลองสรุปความโดยย่อว่า นักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่ในยุคนั้นคิดอย่างไร

วงวิชาการเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ โดยเฉพาะหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา เน้นการใช้โมเดลคณิตศาสตร์เพื่อหาข้อยืนยันบทสรุปของข้อเท่านั้น ข้อแรก ระบบตลาดเสรีกำลังทำงานดีแล้ว และ ข้อสอง ถ้ามันทำงานไม่ดี นั่นแปลว่าความไม่สมบูรณ์อะไรบางอย่างกำลังทำให้เกิด "ความล้มเหลวของตลาด" (market failure) และการแก้ไขหรือถ่วงดุลความไม่สมบูรณ์นั้นๆ จะทำให้ระบบตลาดกลับมาทำงานได้ดีดังเดิม กระบวนทัศน์แบบนี้ครอบงำนักเศรษฐศาสตร์แทบทุกสำนัก ตั้งแต่สำนักคลาสสิกใหม่ (new

classical) ที่เชื่อว่าระบบตลาดเป็นระบบที่ดีที่สุด และภาวะเศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรง (depression) เป็นสิ่งจำเป็นและหลีกเลี่ยงไม่ได้ สำนักการเงินนิยม (monetarist) ที่เชื่อว่าภาวะเศรษฐกิจถดถอยส่วนเกิดจากความล้มเหลวในระบบธนาคาร ซึ่งสามารถแก้ไขได้ด้วยนโยบายเพิ่มอุปทานของเงินอย่างต่อเนื่องและมั่นคง ไปจนถึงสำนักเคนส์ใหม่ (new Keynesian) ที่มีจุดยืนไม่แตกต่างจากสำนักการเงินนิยม ผิดกันแต่ตรงที่พวกเขาเชื่อว่าความล้มเหลวของระบบตลาดนั้นเกิดในตลาดแรงงาน หรือในการตัดสินใจลงทุนของบริษัทต่างๆ นักเศรษฐศาสตร์ทุกสำนักที่กล่าวมานี้มีขั้นตอนการทำงานเหมือนกัน กล่าวคือ พวกเขาเริ่มต้นด้วยการพยายามอธิบายความล้มเหลวของตลาดและจบลงที่การพยายามหาทฤษฎีที่จะแก้ความล้มเหลวนั้นๆ สำนักคลาสสิกใหม่ผลิตผู้เชี่ยวชาญด้าน "ตัวแทนภายใต้ดุลยภาพทั่วไป" (general-equilibrium representative-agent models) ในขณะที่สำนักการเงินนิยมศึกษาระบบการเงินอย่างถี่ถ้วนเพื่อคิดค้น "นโยบายการเงินแบบเป็นกลาง" (neutral monetary policy) และสำนักเคนส์ใหม่วิเคราะห์ผลกระทบของความล้มเหลวในตลาดแรงงานและตลาดทุน ในระดับรายละเอียดปลีกย่อยที่คนนอกวงการอาจไม่มีวันเข้าใจ

ความคิดของกัลเบรธอยู่นอกกรอบความคิดของสำนักเศรษฐศาสตร์เหล่านี้ทั้งหมด หากมีใครถามว่า แล้วนักเศรษฐศาสตร์สำนักกัลเบรธละ คิดอย่างไร? คำตอบข้อนี้ไม่ง่าย เพราะกัลเบรธปฏิเสธความเชื่อกระแสหลักที่ว่า ระบบตลาดมีความล้มเหลวเพียงประการเดียวที่เราสามารถอธิบายและหาทางแก้ไขได้ ไม่ว่าจะเป็นอย่างไรก็ตาม ตรงกันข้าม กัลเบรธเลือกเดินทางสายลำบาก เพราะเขาเริ่มวิเคราะห์ตั้งแต่รากเหง้าของระบบด้วยการตั้งคำถามว่า ระบบเศรษฐกิจประกอบด้วยสถาบันและอำนาจอะไรบ้าง และปัจจัยเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร? เนื่องจากคำถามข้อนี้สลับซับซ้อนและไม่มีความคืบหน้าสำเร็จรูป จึงไม่มีใครสามารถสอนนักเรียนเศรษฐศาสตร์ให้เจริญรอยตามกัลเบรธได้ คำแนะนำที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียนผู้ศรัทธากัลเบรธอาจมีทำนองกว้างๆ คือ มีไหวพริบอย่างร้ายกาจ เขียนให้เก่ง อ่านให้กว้าง จดจำรายละเอียดของสถาบันต่างๆ อย่างแม่นยำ และเป็นคนดื้ออย่างกัลเบรธ ผู้ค้านิ่งถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นอันดับแรกเสมอ ไม่ว่าจะคิดหรือจะทำเรื่องอะไรก็ตาม

แฮร์รี จอห์นสัน (Harry Johnson) นักเศรษฐศาสตร์ผู้วิพากษ์สำนักการเงินนิยมของมิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) อย่างถึงแก่นเคยพูดว่า ใครก็ตามที่อยากก่อการปฏิวัติทางความคิดในวิชาเศรษฐศาสตร์ จะต้องนำเสนอกระบวนการทัศน์ใหม่ที่มีคุณสมบัติ

สามข้อคือ หนึ่ง ต้องสามารถสรุปได้ในหนึ่งประโยค สอง ต้องมีข้ออ้างให้นักเศรษฐศาสตร์รุ่นใหม่ละเลยงานวิจัยของคนรุ่นเก่า และสาม ต้องแนะแนวทางปฏิบัติขั้นต่อไปให้นักเศรษฐศาสตร์รุ่นใหม่เดินตามได้ ทั้งเคนส์และฟรีดแมนเสนอกระบวนการทัศน์ที่เข้าข่ายนี้ โดยเคนส์พูดว่า "อุปสงค์มวลรวมเป็นตัวกำหนดอุปทานมวลรวม" และฟรีดแมนเสนอว่า "เงินเพื่อคือปรากฏการณ์ทางการเงินในทุกที่และทุกเวลา" พวกเขาทั้งสองมองนักเศรษฐศาสตร์รุ่นก่อนว่าล้าสมัยและเป็นแรงบันดาลใจให้นักเศรษฐศาสตร์หนุ่มสาวนับร้อยริเริ่มภารกิจประเมินขนาดของอุปสงค์ การลงทุน และคิดค้นสมการปริมาณเงินหรืออุปทานของเงิน ในทางกลับกัน กัลเบรธไม่เคยเสนอกระบวนการทัศน์อะไรที่สรุปได้ง่ายดายอย่างนั้น ความคิดของกัลเบรธทั้งหมดอาจสรุปได้แต่เพียงว่า "โลกเรานั้นซับซ้อน ความคิดของทั้งฝ่ายขวาและปัญญาสาธาณณ์ที่กลายเป็นกระแงของมนุษย์เราในยุคนี้ล้วนผิดพลาดอย่างมหันต์" กัลเบรธวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีเดิมๆ โดยไม่ได้นำเสนอทฤษฎีอะไรใหม่ๆ ที่ช่วยทำให้เราลบล้างทฤษฎีเดิมลงไปได้เลย

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

นักเศรษฐศาสตร์ฯ

(ต่อจากหน้า 6)

การแสวงหาอัตราประโยชน์สูงสุด ส่วนผู้ผลิตมีเป้าหมายที่การแสวงหากำไรสูงสุด

วอลลาส ได้สร้างระบบสมการหลายชั้นเพื่อจำลองและอธิบายระบบเศรษฐกิจตามข้อสันนิษฐานของเขา ภายใต้ปฏิสัมพันธ์ต่อกันระหว่างราคาและปริมาณผลผลิต ต่อจากนั้นก็แสดงให้เห็นว่า เนื่องจากจำนวนสมการเท่ากับจำนวนตัวแปรที่ไม่รู้ค่า ดังนั้น จึงสามารถแก้สมการหาราคาและปริมาณดุลยภาพของสินค้าแต่ละชนิดได้ในที่สุด

ทฤษฎีว่าด้วยดุลยภาพทั่วไปที่วอลลาส คิดค้นขึ้นนั้น เป็นแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่สลับซับซ้อนซึ่งสร้างขึ้นจากข้อสมมุติสำคัญหลายประการ อาทิ คนเรากระทำการโดยยึดถือผลประโยชน์ส่วนตน ตลาดทั้งหมดมีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ และความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจทั้งหลายนั้น เราสามารถวิเคราะห์ได้ว่า เป็นกระบวนการซื้อขายภายในระบบตลาด แม้ข้อสมมุติเหล่านี้ จะทำให้ทฤษฎีห่างไกลจากความเป็นจริง ทฤษฎีว่าด้วยดุลยภาพทั่วไปของวอลลาสก็ได้กลายมาเป็นพื้นฐานสำหรับการคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์อื่นๆ อีกมากมาย

นักเศรษฐศาสตร์ที่ควรรู้จัก

โดย ภราดร ปริดาศักดิ์

ลีโอ วอลราส (Leon Walras)

(พ.ศ. ๒๓๗๗-๒๔๕๓)

ลีโอ วอลราส เป็นนักเศรษฐศาสตร์ท่านหนึ่งในบรรดานักเศรษฐศาสตร์สามท่านที่ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับบรรทัดประโยชน์หน่วยท้ายในเวลาใกล้เคียงกันกับนักเศรษฐศาสตร์อีกสองท่าน คือ วิลเลียม สแตนลีย์ เจวอนส์ (William Stanley Jevons) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ และ คาร์ล เมนเกอร์ (Carl Menger) นักเศรษฐศาสตร์ชาวออสเตรียน แต่เขามักเป็นที่รู้จักในฐานะที่เป็นผู้พัฒนาการวิเคราะห์ดุลยภาพทั่วไป (general equilibrium) อันเป็นการวิเคราะห์ภาวะสมดุลที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กันในทุกตลาดหรือทั้งระบบเศรษฐกิจ ซึ่งต่อมาแนวคิดดังกล่าวเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก จนเขาได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งทฤษฎีดุลยภาพทั่วไป และเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในด้านเศรษฐศาสตร์บริสุทธ์

ลีโอ วอลราส เกิดเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๓๗๗ ที่เมืองเอฟรุซ ประเทศฝรั่งเศส บิดาของวอลราส คือ ออกุสแต วอลราส เป็นอาจารย์สอนนิเวศวิทยาและปรัชญา แต่ต่อมาได้สนใจในวิชาเศรษฐศาสตร์และได้เขียนหนังสือทางด้านเศรษฐศาสตร์สองเล่มคือ "ลักษณะของความมั่งคั่งกับต้นทุนการผลิตของมูลค่า" (๒๓๗๔) และ "ทฤษฎีความมั่งคั่งทางสังคม" (๒๓๙๒) จนได้ชื่อว่าเป็นนักเศรษฐศาสตร์คนหนึ่งที่รู้จักกันดีในหมู่นักเศรษฐศาสตร์ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ออกุสแต วอลราส บิดาของเขายังเป็นสหภาพผู้ร่วมชั้นเรียนที่ใกล้ชิดกับ ออกุสแตง คูร์โนต์ (Augustin Cournot) เจ้าของแนวคิดดุลยภาพแบบคูร์โนต์ (Cournot Equilibrium) แม้บิดาของลีโอ วอลราส จะไม่ใช่ นักเศรษฐศาสตร์โดยอาชีพ แต่แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ของเขาได้ส่งผลกระทบต่อบุตรชายของเขา เขามักเน้นย้ำอยู่เสมอว่าคณิตศาสตร์จะถูกนำมาใช้ในสังคมศาสตร์มากยิ่งขึ้น วอลราสให้ความเคารพนับถือบิดาของเขาและและต้องการดำเนินชีวิตไปสู่ความคาดหวังขั้นสูงที่บิดาของเขาได้วางไว้สำหรับเขา ผู้ที่มีอิทธิพลต่อความคิดต่อลีโอ วอลราส อีกท่านหนึ่ง คือ คูร์โนต์ โดยวอลราส



เป็นผู้สืบทอดประเพณีแห่งเหตุผลนิยมแบบฝรั่งเศส รวมทั้งการใช้คณิตศาสตร์ในการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์จากคูร์โนต์ ซึ่งวอลราสได้เรียนรู้จากหนังสือ *Mathematical Principles of the Theory of Wealth* ซึ่งเขียนโดยคูร์โนต์

ชีวิตในช่วงแรกๆ ของวอลราส เต็มไปด้วยความไม่สมหวังอย่างใหญ่หลวง หลังจากจบการศึกษาชั้นมัธยมปลายแล้วเขาพลาดหวังจากการสอบเข้าเรียนที่สถาบัน Ecole Polytechnique ถึงสองครั้งสองครา เขาจึงสอบเข้าเรียนที่ Ecole des Mines โดยศึกษาทางด้านวิศวกรรมแทนที่จะเป็นด้านสังคมศาสตร์ แต่วอลราสไม่ได้สนใจด้านวิศวกรรมอย่างแท้จริง เขาใช้เวลาส่วนใหญ่ไปอ่านหนังสือประเภทวรรณกรรม ปรัชญา ศิลปะ ประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ในที่สุดก็ต้องเลิกเรียนกลางคัน วอลราสจึงเริ่มต้นเขียนนวนิยาย แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ

ใน พ.ศ. ๒๔๐๑ ซึ่งตอนนั้น วอลราสมีอายุได้ ๒๔ ปี ระหว่างที่เขาเดินเล่นในยามเย็นอยู่นั้น บิดาของเขาได้แนะนำว่า การทำให้สังคมศาสตร์มีความละม้ายคล้ายคลึงกับวิทยาศาสตร์ธรรมชาติเป็นงานหลักอย่างหนึ่งที่ยังคงต้องทำให้เสร็จสมบูรณ์ในศตวรรษที่ ๑๙ นี้ วอลราสจึงให้สัญญากับบิดาว่าจะเลิกเขียนนวนิยายและทุ่มเทชีวิตเพื่อพัฒนาเศรษฐศาสตร์เชิงวิทยาศาสตร์ ด้วยแรงบันดาลใจจากการอ่านหนังสือของคูร์โนต์และคำแนะนำของบิดา วอลราสจึงตัดสินใจที่จะสร้างเศรษฐศาสตร์เชิงวิทยาศาสตร์ให้เป็นเศรษฐศาสตร์เชิงคณิตศาสตร์ อย่างไรก็ตาม การก้าวหน้าไปสู่จุดหมายของเขาช่างเชื่องช้าและยากเย็น วอลราสได้เขียนบทความหลายเรื่องเพื่อส่งลงตีพิมพ์ในวารสารทางเศรษฐศาสตร์ แต่สิ่งที่เขาปรารถนาจะสำแดงพลังความสามารถกลับเป็นจุดหมายที่ตอบปฏิเสธเป็นตั้งๆ กระนั้นก็ตาม วอลราส ได้เรียนรู้คณิตศาสตร์มากขึ้นและยังคงรักษาไว้ซึ่งพลังของการทำให้เศรษฐศาสตร์มีลักษณะเป็นเชิงปริมาณยิ่งขึ้น

ในช่วงคริสต์ทศวรรษที่ ๑๘๖๐ ระหว่างที่เขากำลังทำงาน

เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์เชิงคณิตศาสตร์อยู่นั้น วอลราสเลี้ยงตัวเองด้วยการทำงานหลายอย่างสลับเปลี่ยนกันไป นับตั้งแต่ เป็นนักเขียนบทความในหนังสือพิมพ์ เสมียนการรถไฟ และพนักงานธนาคาร เป็นอาทิ ในที่สุด ความพยายามของเขาก็เริ่มได้รับผล ใน พ.ศ. ๒๔๑๓ เขาได้รับตำแหน่งงานสอนที่คณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ วอลราสจึงย้ายจากปารีสไปอยู่ที่โลซานน์ อันเป็นหลักแหล่งที่เขาได้มีโอกาสใช้และพัฒนาความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์อย่างเต็มที่ แต่ดูเหมือนว่าวอลราสไม่ค่อยจะมีความสุขกับงานสอนที่นั่น เพราะทั้งลูกศิษย์และเพื่อนร่วมงานในคณะนิติศาสตร์ ที่ให้ความสนใจเศรษฐศาสตร์เชิงคณิตศาสตร์เป็นพิเศษมีน้อยมาก แต่วอลราสก็ไม่ย่อท้อ เขายังคงมานะพยายามในการเขียนหนังสือของเขาต่อไปอย่างไม่ลดละ จนสามารถสร้างและเผยแพร่ผลงานที่เป็นคุณูปการทางด้านเศรษฐศาสตร์หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือ *Elements of Pure Economics (มูลฐานของเศรษฐศาสตร์บริสุทธิ์)* ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๑๗ อันเป็นผลงานที่ชักนำให้วอลราสได้รับการพิจารณาและยกย่องให้เป็นบิดาแห่งทฤษฎีดุลยภาพทั่วไปในเวลาต่อมา

วอลราส ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ทางด้านเศรษฐศาสตร์อยู่ที่มหาวิทยาลัยโลซานน์ จนกระทั่งอายุได้ ๕๘ ปี จึงขอเกษียณและเปิดทางให้ วิลเฟรโด พาเรโต (Vilfredo Pareto) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอิตาลี เป็นผู้สืบทอดตำแหน่งนี้ต่อจากเขา ใน พ.ศ. ๒๔๓๖ ซึ่งทั้งวอลราสและพาเรโต นับว่าเป็นผู้ก่อกำเนิดสำนักเศรษฐศาสตร์แห่งโลซานน์ (Lausanne school of economics) ซึ่งเน้นการประยุกต์คณิตศาสตร์ในการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ แม้วอลราสจะเกษียณอายุไปแล้ว เขาก็ยังคงศึกษาค้นคว้าและปรับปรุงแก้ไขหนังสือ *Elements* ของเขาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จนมีการตีพิมพ์ครั้งที่สี่ใน พ.ศ. ๒๔๓๓ อันถือเป็นฉบับที่สมบูรณ์ที่สุด

หลังจากที่ เริ่มมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพในช่วงหลังๆ เขาจึงเร่งรวบรวมผลงานยิ่งใหญ่ที่เหลืออีกสองเล่ม คือ *Studies in Social Economics (การศึกษาเศรษฐศาสตร์สังคม)* และ *Studies in Applied Economics (การศึกษาเศรษฐศาสตร์ประยุกต์)* โดยตีพิมพ์ใน พ.ศ. ๒๔๓๙ และ พ.ศ. ๒๔๔๑ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม นักเศรษฐศาสตร์ทั่วไปมักจะไม่ได้ใส่ใจกับหนังสือสองเล่มหลังนี้ โดยมองว่าเป็นเพียงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของนักสังคม และให้ความเชื่อถือเฉพาะหนังสือ *Elements* เท่านั้น

ในบั้นปลาย วอลราส มีชีวิตอย่างโดดเดี่ยวเดียวดาย สิ้นหวังและขมขื่น ด้วยความรู้สึกรู้สึกว่าผลงานของเขาไม่ได้รับความสนใจ

เท่าที่ควร แม้ว่ามหาวิทยาลัยโลซานน์ได้จัดงานเฉลิมฉลองเพื่อเชิดชูเกียรติให้แก่เขา ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๒ แต่ด้วยความทุพพลภาพที่มาจากโรคชราและความป่วยไข้ทางจิตใจ ในปีถัดมาเขาจึงได้ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๔๕๓ รวมสิริอายุได้ ๗๕ ปี

ผลงานที่ทรงคุณค่าของวอลราส คงไม่มีเรื่องใดที่โดดเด่นไปกว่าทฤษฎีดุลยภาพทั่วไปที่เขาได้นำเสนอไว้ในหนังสือ *Elements of Pure Economics* ประเด็นปัญหาที่วอลราสตั้งขึ้นเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับดุลยภาพทั่วไปในหนังสือเล่มนี้ ก็คือ วอลราสต้องการจะแสดงให้เห็นว่า ทั้งทั้งระบบเศรษฐกิจที่มีสินค้าหลากหลายชนิดนั้น จะสามารถเข้ากันได้ได้อย่างลงตัวและบรรลุซึ่งดุลยภาพพร้อมๆ กันได้อย่างไร

ก่อนที่วอลราสจะนำเสนอแนวคิดของเขานั้น นักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีการวิเคราะห์ที่เคยทำตามๆ กันมา คือการวิเคราะห์ที่จำเพาะในตลาดใดตลาดหนึ่งหรือที่เรียกว่า การวิเคราะห์ดุลยภาพเฉพาะส่วน (partial equilibrium) ซึ่งการวิเคราะห์ตามวิธีนี้จำเป็นต้องละเลยปัจจัยบางตัวที่กำหนดอุปสงค์และอุปทาน เพื่อมุ่งไปที่สาเหตุโดยตรงของปริมาณและราคาดุลยภาพของตลาดที่กำลังพิจารณาเท่านั้น วอลราสได้ฉีกแนวไปจากการปฏิบัติเช่นที่ว่านี้โดยคำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างตลาดต่างๆ ทั้งนี้เพราะการกำหนดราคาจะเกิดขึ้นในทุกตลาดพร้อมๆ กัน ดังนั้น ในทัศนะของวอลราส การแยกตลาดหนึ่งๆ เพื่อศึกษาโดยไม่คำนึงถึงตลาดอื่นๆ ย่อมเป็นการไม่เหมาะสมยิ่งไปกว่าการศึกษาตำแหน่งสถานะของโลกในระบบสุริยะจักรวาลโดยปราศจากการคำนึงถึงดาวเคราะห์ดวงอื่นๆ

ในมโนภาพของวอลราสนั้น ระบบเศรษฐกิจถูกสร้างขึ้นจากบุคคลฝ่ายต่างๆ จำนวนมากมายที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกันในตลาด ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้บริโภคหรือผู้จัดหาบริการด้านปัจจัยการผลิต หรือในฐานะผู้ประกอบการ กระบวนการทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นจากการมาประสพพบกันในตลาดของฝ่ายต่างๆ เหล่านี้ บริการทางด้านปัจจัยการผลิตจะถูกแปลงไปเป็นสินค้าเพื่อขายให้แก่ผู้ประกอบการอื่นๆ ที่ต้องการนำไปใช้ในการผลิต หรือไม่ก็จำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคในขั้นสุดท้าย ผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้จัดหาบริการด้านปัจจัยการผลิตให้แก่ผู้ประกอบการจะใช้จ่ายซื้อสินค้าด้วยเงินรายได้ที่ได้รับเป็นค่าตอบแทนจากการให้บริการด้านปัจจัยการผลิต ดังนั้น แบบจำลองดุลยภาพทั่วไปที่วอลราส สร้างขึ้นจึงมีปัจเจกบุคคลเพียงสองกลุ่มเท่านั้น คือ ผู้บริโภคและผู้ประกอบการหรือผู้ผลิต โดยที่ผู้บริโภคมีเป้าหมายที่

ศัพท์เศรษฐศาสตร์

general equilibrium : ดุลยภาพทั่วไป

สภาวะการณ์ที่ทุกอย่าง ตลาดในระบบเศรษฐกิจอยู่ในดุลยภาพพร้อมๆกัน เมื่อเกิดภาวะดังกล่าว จะไม่มีแนวโน้มที่หน่วยเศรษฐกิจใดๆ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อการปรับตัวอีก เช่นราคาและปริมาณซื้อขายจะไม่เปลี่ยนแปลงในทุกตลาด เนื่องจากกิจกรรมหรือตัวแปรทางเศรษฐกิจต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจหนึ่งๆ มักมีปฏิสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องกัน ดังนั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในตลาดใดตลาดหนึ่ง (เช่น ตลาดน้ำมันเบนซิน) ย่อมจะส่งผลกระทบต่อไปยังตลาดอื่นๆ (เช่น ตลาดก๊าซธรรมชาติ) ผลกระทบนี้เรียกว่า "ผลกระทบล้นไหล" (spillover effect) ทำให้ตลาดอื่นๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย และการเปลี่ยนแปลงในตลาดอื่นๆ นั้น อาจส่งผลกระทบกลับมายังตลาดนี้ (ตลาดน้ำมัน) อีกครั้งหนึ่ง ผลกระทบประการหลังนี้เรียกว่า "ผลกระทบย้อนกลับ" (feedback effect) แต่ละตลาดจะรับผลกระทบและส่งผลกระทบต่อกันไปมา และจะต้องมีการปรับตัวจนกว่าจะเข้าสู่ดุลยภาพใหม่อีกครั้งหนึ่ง อันเป็นภาวะที่ไม่มีผลกระทบต่อกันอีก อาจกล่าวในเชิงเปรียบเทียบได้ว่า ทรายใดที่การโยนหินลงไปใ้ในสระก่อให้เกิดระลอกคลื่นที่แผ่วงกว้างออกไป การเปลี่ยนแปลงใดๆ ในระบบเศรษฐกิจย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องและแผ่รัศมีออกไปด้วยกำลังที่ค่อยๆ ลดน้อยถอยลงเช่นกัน และทรายใดที่เมื่อระลอกคลื่นไปถึงชายฝั่งและย้อนกลับมาที่จุดเดิมอีก การเปลี่ยนแปลงในตลาดหนึ่งๆ ในระบบเศรษฐกิจก็จะเกิดขึ้นในลักษณะเดียวกัน เนื่องจากการวิเคราะห์ดุลยภาพทั่วไปเป็นการศึกษาผลลัพธ์ในตลาดต่างๆ หลายตลาดพร้อมๆกัน ดังนั้น การวิเคราะห์ดุลยภาพทั่วไปจึงต้องอาศัยการสร้างสมการเชิงซ้อนเพื่อหาค่าตัวแปรต่างๆ ซึ่งเป็นวิธีที่ค่อนข้างจะยุ่งยากและสลับซับซ้อนกว่าการวิเคราะห์ดุลยภาพอีกแบบหนึ่งที่เรียกว่า "ดุลยภาพเฉพาะส่วน" ซึ่งเป็นการพิจารณาดุลยภาพเฉพาะตลาดใดตลาดหนึ่งเท่านั้น

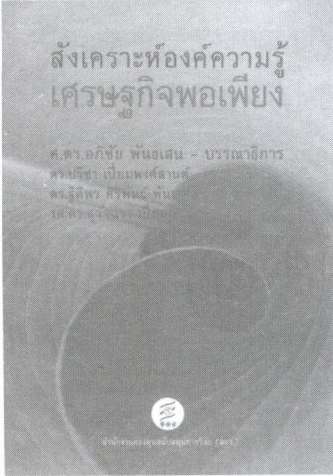
คนที่ได้รับการยอมรับกันว่า เป็นผู้ริเริ่มและพัฒนาการวิเคราะห์ดุลยภาพทั่วไป คือ ลีออน วอลราส (Leon Walras)

นักเศรษฐศาสตร์ชาวฝรั่งเศส ซึ่งแนวคิดของวอลราสได้รับการขยายและพัฒนาต่อมาโดย วิลเฟรโด พาเรโต (Wilfredo Pareto) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอิตาลี

partial equilibrium : ดุลยภาพเฉพาะส่วน

"ดุลยภาพบางส่วน" หรือ "ดุลยภาพแบบแยกส่วน" ก็เรียก หมายถึง ภาวะดุลยภาพที่เกิดขึ้นในส่วนใดส่วนหนึ่งหรือตลาดใดตลาดหนึ่ง ของระบบเศรษฐกิจเท่านั้น โดยมีได้ค่านิ่งว่าจะเกิดดุลยภาพในส่วนอื่นๆ หรือตลาดอื่นๆ หรือไม่ การศึกษาดุลยภาพเฉพาะส่วนมักจะมีข้อสมมุติให้การปรับตัวในส่วนที่กำลังพิจารณาไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในส่วนอื่นๆ และให้ตัวแปรในส่วนอื่นๆ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในตลาดสินค้าหรือบริการชนิดหนึ่งๆ เช่น ในกรณีที่รัฐบาลเก็บภาษีสรรพสามิตจากผู้ขายน้ำมันเบนซิน การวิเคราะห์ดุลยภาพเฉพาะส่วนจะพิจารณาว่า ผลของการเก็บภาษีจะทำให้ตลาดน้ำมันเบนซิน (ราคาและปริมาณ) น้ำมันเบนซินเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง (เช่น ราคาน้ำมันจะสูงขึ้นในขณะที่ปริมาณการตกลงซื้อขายจะลดลง) การวิเคราะห์ก็จะเสร็จสิ้นแต่เพียงเท่านี้ กล่าวคือ ราคาและปริมาณดุลยภาพของน้ำมันหลังจากที่มีการเก็บภาษีจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงอีกต่อไป โดยมีได้พิจารณาว่าผลของการเก็บภาษีน้ำมันเบนซินจะส่งผลกระทบล้นไหล ไปยังตลาดสินค้าหรือบริการอื่น ๆ และผลการเปลี่ยนแปลงในราคาและปริมาณดุลยภาพในตลาดอื่น ๆ จะส่งผลกระทบย้อนกลับมายังตลาดน้ำมันเบนซินอีกครั้งอย่างไรหรือไม่ ในทำนองเดียวกัน หากเป็นการวิเคราะห์ดุลยภาพในตลาดปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่ง (เช่น แรงงาน) การวิเคราะห์ดุลยภาพบางส่วนจะจำกัดเฉพาะผลที่เกิดขึ้นในตลาดปัจจัยการผลิตชนิดนั้น โดยมีได้ใ้ใ้ใจว่า จะมีการเปลี่ยนแปลงในตลาดปัจจัยการผลิตอื่น ๆ (เช่น ปัจจัยทุน) หรือไม่ ในขณะเดียวกัน ก็มีได้ค่านิ่งว่า ผลจากการเปลี่ยนแปลงในตลาดปัจจัยการผลิตอื่น ๆ จะส่งผลกระทบย้อนกลับมายังตลาดปัจจัยการผลิตที่กำลังพิจารณาอยู่หรือไม่

แนะนำหนังสือเศรษฐศาสตร์



ชื่อหนังสือ : **สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง**

บรรณาธิการ : **อภิชัย พันธเสน**

จัดพิมพ์โดย : **สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)**

พิมพ์ครั้งที่ ๒, ๒๕๕๙, จำนวน ๓๑๒ หน้า ราคา ๒๘๐ บาท

แต่เดิมนั้น เป็นรายงานการวิจัยภายใต้ชื่อ "โครงการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง" ซึ่งดำเนินการโดย ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และคณะ อันประกอบด้วย ลลิตพร ศิริพันธ์ พันธเสน และสุวัจนรา เปี่ยมญาติ ครั้นเมื่อต้องการเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณชน จึงถูกนำมาจัดพิมพ์ในรูปของหนังสืออ่านทั่วไป โดยมี อภิชัย พันธเสน นักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์เพื่อสังคม ทำหน้าที่บรรณาธิการ แม้หนังสือเล่มนี้จะค่อนข้างอ่านยากสำหรับประชาชนทั่วไป แต่สำหรับนักเรียน นักศึกษาและครูอาจารย์แล้ว หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่น่าสนใจเล่มหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่กำลังสนใจองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นแนวคิดยอดนิยมสำหรับคนไทยในยุคปัจจุบัน

เนื้อหาในหนังสือโดยสังเขป ประกอบด้วย บทต่าง ๆ ตามรูปแบบของงานวิจัยทั่วไป กล่าวคือ บทที่ ๑ ซึ่งเป็นบทนำ เป็นการนำเสนอวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย กรอบแนวคิดและทฤษฎีในการศึกษา รวมทั้งการสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง บทที่ ๒ เป็นการนำเสนอวิธีวิทยาในการวิจัย ส่วนบทที่ ๓ เป็นผลการศึกษาโดยแยกประเภทของงานวิจัยที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงตามลักษณะต่างๆ บทที่ ๔ เป็นการวิเคราะห์สถานะขององค์ความรู้ บทที่ ๕ นำเสนอการสังเคราะห์แนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และปิดท้ายด้วยการสรุปในบทที่ ๖

กรุณาส่ง



ในราชการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ทบวงมหาวิทยาลัย

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน

ใบอนุญาตที่ 2/2521

ไปรษณีย์หน้าพระลาน

เหตุขัดข้องนำจ่ายผู้รับไม่ได้

- 1. จำนวนซองไม่ชัดเจน
- 2. ไม่มีเลขที่บ้านตามเจ้าหน้าที่
- 3. ไม่ยอมรับ
- 4. ไม่มีผู้รับตามเจ้าหน้าที่
- 5. ไม่มารับภายในกำหนด
- 6. เลิกกิจการ
- 7. ย้าย ไม่ทราบที่อยู่ใหม่
- 8. อื่นๆ

ลงชื่อ

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ 10200